

بسم الله الرحمن الرحيم

راهنمای انجام مطالعات دیده‌وری
مبایات‌های B و C
در زندان‌های ایران
جلد ۲: پرسشنامه و راهنمای پرسشگری

تالیف: دکتر قباد مرادی
همکاران اصلی: لیلا ملائی پور، دکتر خالد رحمانی، دکتر بیژن نوری، فاطمه
عظیمیان، دکتر رامین علاسوند، دکتر محمدعلی آقاسادقی
سایر همکاران: محمد عزیز رسولی، نصرالله ویسی و پیر سایمانی

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
دانشگاه علوم پزشکی کردستان

شابک: ۷-۱۸۴-۵۱۹-۹۶۴-۹۷۸
ISBN: 978-964-519-184-7

نام کتاب: راهنمای انجام مطالعات دیده‌وری هپاتیت‌های B و C در

زندان‌های ایران، جلد ۲: پرسشنامه و راهنمای پرسشگری

تالیف: دکتر قباد مرادی، لیلا ملائی پور، دکتر خالد رحمانی، دکتر بیژن نوری،

فاطمه عظیمیان، دکتر رامین علاسوند، دکتر محمدرضا آقاصادقی

اندریشمند

نشر:

اول- پاییز ۹۵

تاریخ و نوع چاپ:

۱۰۰۰

شمارگان:

رایگان

بها:

سرشناسه

: مرادی، قباد، ۱۳۴۸

عنوان و نام پدیدآور

: راهنمای انجام مطالعات دیده‌وری هپاتیت‌های B و C در زندان‌های ایران / تألیف قباد مرادی، همکاران اصلی خالد رحمانی ... [و] زیر نظر محمد مهدی گویا، محمود نبوی، مهرزاد تشکریان، [برای] مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی کردستان، با همکاری مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اداره کل بهداشت و درمان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور.

مشخصات نشر

: تهران: اندیشمند، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری

: ۲ ج. : مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی) - ۱۳۴۴

شابک

: رایگان ج. ۱: 978-964-519-183-0، ج. ۲: 978-964-519-184-7

یادداشت

: همکاران اصلی جلد اول خالد رحمانی، بیژن نوری، فاطمه عظیمیان، رامین علاسوند، لیلا ملائی پور.

یادداشت

: همکاران اصلی جلد دوم لیلا ملائی پور، خالد رحمانی، بیژن نوری، فاطمه عظیمیان، محمدرضا آقاصادقی، محمدعزیز رسولی، نصرالله ویسی، سپهر سلیمانی

مندرجات

: ۱. ج. دستورالعمل اجرای دیده‌وری - ج. ۲. پرسشنامه و راهنمای پرسشگری.

موضوع

: هپاتیت ب -- ایران -- نمونه پژوهی Hepatitis B -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده

: گویا، محمد مهدی. ۱۳۳۶ - ناظر، نبوی، محمود. ۱۳۳۲ - ناظر، تشکریان، مهرزاد. ۱۳۴۴ - ناظر

شناسه افزوده

: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان کردستان. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت. ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر.

شناسه افزوده

: سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور. معاونت سلامت [اصلاح و تربیت. اداره کل بهداشت و درمان

رده بندی کنگره

: ۴۳۱.۹۵/۳۶۲۳.۹۵۵

رده بندی دیویی

: ۴۳۷.۸۷۵۷

شماره کتابشناسی ملی

انتشارات اندیشمند: تهران - خ دانشگاه - خ روانمهر - پلاک ۴۴ - واحد ۲ - تلفن ۶۶۹۶۷۲۷۲ فاکس

۶۶۹۵۲۶۱۷ صندوق پستی ۷۴۵۵-۱۹۳۹۵. Email: Andishmandpress@gmail.com

فهرست مطالب

۷.....	پیش گفتار.....
۹.....	مقدمه.....
۱۱.....	بخش اول: راهنمای تیم پزشکی.....
۱۲.....	الف) راهنمای انجام پرسشگری.....
۱۶.....	پرسشنامه، اجزای پرسشنامه و نحوه تکمیل آن.....
۱۷.....	روند اجرایی تکمیل پرسشنامه.....
۱۹.....	کسب رضایت نامه کتبی.....
۲۰.....	کد نمونه گیری.....
۲۱.....	پرسشنامه های مراقبت دیده وری هپاتیت های B و C در زندان های کشمیر.....
۲۲.....	بخش اول: مشخصات دموگرافیک.....
۲۳.....	بخش دوم: سابقه زندانی شدن.....
۲۴.....	بخش سوم: سوابق و تاریخچه سوء مصرف مواد.....
۲۷.....	بخش چهارم: سابقه خالکوبی و تاتو.....
۲۸.....	بخش پنجم: سابقه جراحی و سوراخ نمودن اعضای بدن (حجامت، سوراخ نمودن گوش و بینی).....
۲۹.....	بخش ششم: تاریخچه روابط جنسی.....
۳۱.....	بخش هفتم: سوابق ابتلا به بیماری های آمیزشی.....

- بخش هشتم: سابقه فرد در زمینه هپاتیت های B و C ۳۳
- بخش نهم: دانش درباره انتقال عفونت های هپاتیت های B و C ۳۴
- بخش دهم: سابقه انجام آزمایش هپاتیت های B و C ۳۵
- ب) راهنمای نمونه گیری خون ۳۶
- ملاحظات ایمنی حین انجام کار ۳۷
- نکات مهم حین نمونه گیری و خشک شدن خون ۳۹
- نمره جمع آوری و انتقال نمونه های خون ۴۲
- نحوه گزارشات و پیج آزمایشات ۴۳
- بخش دوم: راهنمای تفسیر نتایج های نظارت ۴۵
- نظارت و کنترل کیفیت در حین اجرای برنامه مراقبت ۴۶
- چک لیست ویژه نظارت و پایش ناظران کشوری برنامه دیده‌وری ۵۰
- چک لیست ویژه نظارت و پایش ناظران استانی اجرای برنامه ۵۱
- پرسشنامه ویژه ناظران کشوری و استانی برنامه مراقبت دیده‌وری هپاتیت های B و C در زندان های ایران ۵۲

پیش گفتار

هپاتیت های ویروسی یکی از مهمترین معضلات بهداشتی هستند که سهم قابل توجهی از مرگ و میر، نازاری، بار اقتصادی، اجتماعی و روانی را به خود اختصاص داده اند و سالانه حدود یک میلیون نفر در جهان از عوارض هپاتیت های ویروسی حاد و مزمن فوت می کنند. ویروس هپاتیت P برای اولین بار در سال ۱۹۶۵ و هپاتیت C در سال ۱۹۸۹ کشف گردید. که از آن زمان تا کنون به جهت انجام کارهای علمی و تحقیقاتی در حال حاضر دانش و آگاهی ما در زمینه هپاتیت های منتقله از راه خون افزایش یافته و منجر به تغییرات بسیاری در زمینه پیشگیری، تشخیص و درمان شده است.

با وجود اینکه شیوع هپاتیت های ویروسی B و C در سطح عمومی کشور به جهت امکان واکسیناسیون بر علیه هپاتیت B و درمانهای موثر و جدید برای هپاتیت C رو به کاهش گذاشته و در آینده نزدیک این روند کاهشی تسریع خواهد شد. با این حال شیوع بالایی از موارد بیماری در گروه های پرخطر و در معرض خطر که بصورت جمعیت های متمرکز زندگی می کنند مانند زندانیان اتفاق می افتد. از این رو به نظر می رسد ردیابی وضعیت شیوع هپاتیت های ویروسی B و C در میان زندانیان کشور بسیار مورد اهمیت است و آگاهی از روند افزایش یا کاهش و میزان تغییرات آن می تواند در پایش وضعیت اپیدمی هپاتیت های ویروسی در این گروه جمعیتی و همچنین میزان تاثیر مداخلات صورت گرفته در زمینه پیشگیری و کنترل بیماری کمک کننده باشد. برقراری یک سیستم مراقبت منسجم با همکاری همه سازمان های مرتبط می تواند در

جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز برای دستیابی به اهداف مراقبتی و تعیین رویکردهای پیشگیرانه موثر باشد.

کتاب حاضر که تحت عنوان "راهنمای انجام مطالعات دیده‌وری هپاتیت‌های B&C در زندان‌های ایران" تدوین گردیده است جهت استفاده کارشناسان و پزشکانی تهیه شده است که در پی یک دستورالعمل استاندارد دیده‌وری هپاتیت‌های منتقله از راه خون در این گروه از جامعه می‌باشند.

مرکز مدیریت بیماریهای واگیر که مسوولیت پیشگیری و کنترل هپاتیت‌های ویروسی را در کشور بر عهده دارد، از همکاری صمیمانه و مجدانه مسوولین محترم سازمان زندانها و اسرايمان، نامين و تربيتي کشور و بويژه اداره کل بهداشت و درمان اين سازمان که در اين راه همواره همکار ما بودند تشکر ویژه نموده و در راستای وظايف خود در جهت تامين، حفظ و ارتقای سطح سلامت جامعه از تدوين چنین دستورالعمل‌هایی که به برنامه کنترل و مراقبت هپاتیت، کمک شایانی می‌کند استقبال نموده و از زحمات مولفين که زحمت تهیه کتاب حاضر را بر عهده داشته‌اند سپاسگزاری می‌نماید.

دکتر محمد مهدی گویا

ریس مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

مقدمه

شیوع بالای هپاتیت‌های B و C در جمعیت زندانیان کشور و لزوم برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های به هنگام، دقیق و صحیح از سوی مقامات بهداشتی در جهت کنترل این عفونت‌ها، ر این زیر گروه جمعیتی و پیشگیری از گسترش آن در جامعه منجر شد تا مرکز مدیریت بیماری‌ها و سازمان زندان‌ها در سال ۱۳۹۴ با رویکرد جدیدی اقدام به طراحی و استقرار و تدوین نظام مراقبت دیده‌وری هپاتیت‌های B و C در زندان‌های ایران با هدف تعیین شیوع و روند آن‌ها به هپاتیت‌های B و C در بین زندانیان کشور نماید. در این راستا سالانه تعدادی از مناطق و زندان‌های کشور بر اساس یک طرح منسجم و زمان بندی شده انتخاب و وارد بررسی دیده‌وری خواهند شد. به جهت یکپارچه سازی مراحل مراقبت دیده‌وری در سال‌های آتی، مقرر گردید راهنمای انجام مراقبت دیده‌وری هپاتیت‌های B و C در زندان‌های ایران تدوین گردد. از این رو این دستورالعمل در دو جلد ارائه شده است. جلد اول شامل مباحثی به اپیدمیولوژی هپاتیت‌های B و C در دنیا، ایران، و زندانیان، اصول و کلیات نظام مراقبت دیده‌وری، دستورالعمل کلی انجام مراقبت دیده‌وری و روش انجام آن در زندان‌ها می‌باشد. کتاب حاضر جلد دوم این مجموعه است که در دو بخش راهنمای تیم پرسشگری و راهنمای تیم‌های نظارت ارائه شده است. بخش راهنمای تیم پرسشگری در دو قسمت شامل موارد زیر آماده شده است:

الف) راهنمای انجام پرسشگری که به تفصیل به بیان اصول فنی مصاحبه توسط پرسشگران، روند اجرایی تکمیل پرسشنامه، پرسشنامه‌های انجام دیده‌وری، اجزای پرسشنامه‌ها و نحوه تکمیل آن پرداخته است.

ب) راهنمای نمونه‌گیری خون که به بیان روش کار، نحوه جمع‌آوری و انتقال نمونه‌های خون، نحوه انجام آزمایشات سرولوژی و نحوه گزارش نتایج آزمایشات پرداخته است.

همچنین در بخش راهنمای تیم‌های نظارت، شرح وظایف ناظران کشوری و استانی برنامه مراقبت دیده‌وری و چک لیست ویژه نظارت و پایش ناظران قرار داده شده است.